

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Tárgynév:	Szintaxis I.
Tárgykód:	BMA-MAGD-NY-317
Tárgyfelelős neve:	Kugler Nóra Ágnes Dr.
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy (5)
Tárgy heti óraszám:	0/2/0

Oktatás célja:

Cél, hogy a hallgató átfogó ismereteket szerezzen a szintaktikai kutatás alapvető elméleti és módszertani kérdéseit illetően; a magyar funkcionális mondattani kutatás nemzetközi kontextusáról, a különböző kutatási irányzatok elemzési és értelmezési módszereiről, a szakterület hagyományos és elektronikus forrásairól.

A tárgy kereteiben tárgyalt témák a mondatban megfigyelhető rendszerszerű összefüggések elemzésén keresztül fejlesztik a nyelvészeti elemzéshez szükséges képességeket. Cél, hogy a hallgató jártas legyen az egyes elméleti keretek fogalmainak egybevetésében, a formák és a jelentések közötti viszonyok, összefüggések felismerésében; a rendszer és a nyelvhasználat összetartozását felismerve értelmezni a szabályos mintázatok mellett az új és/vagy szabálytalan mintázatok szerepét, a szerkezetek vegyülését; kritikusan és több szempontot mérlegelve képes feldolgozni a szintaktikai elemzést, rendszerezést bemutató nyelvészeti munkákat.

Tantárgy tartalma:

A szintaxis tantárgy első része a szintaxis általános kérdéseivel foglalkozik, ezzel megalapozza a második rész magyarra vonatkozó funkcionális mondattani megközelítésének a kidolgozását.

A szintaxis tárgya és helye a nyelvelméleti és nyelvleírási modellekben. Hagományos mondattan, funkcionális mondattanok, funkcionális kognitív megközelítés. Jelentés-, illetve funkcióalapú szerkezetértelmezés. Főbb fogalmak: kogníció és nyelv (alternatív konstruálás, ikonikus motiváltság, sematizáció), funkcionalizmus, holizmus, műveletiség; szimbolikus egység, konstrukció, séma és megvalósulás, nézőpont, episztemikus lehorgonyzás. Tárgyaljuk a morfoszintaxis és a szórend együttműködését, az egyéb struktúraépítő funkciókat, a szintaktikai változást. A Nyelvtipológia tárggyal megteremtve a kapcsolatot érintjük a funkcionális mondattani tipológia alapkérdéseit.

Számonkérési és értékelési rendszere:

gyakorlati jegy

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-I06)

2018/19/2

Számonkérési és értékelési rendszere:

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom:

Imrényi András, Önhasonlóság a magyar elemi mondatban. Magyar Nyelvőr 139(-3) [2015]: 309–321. ISSN 0025-0236

Keszler Borbála (szerk.), Magyar grammatika. (Részletek.) Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000. ISBN 963 19 0010x

Ladányi Mária – Tolcsvai Nagy Gábor, Funkcionális nyelvészet. In: Tolcsvai Nagy Gábor – Ladányi Mária (szerk.): Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXII. Tanulmányok a funkcionális nyelvészet köréből. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008: 17–58. ISBN 978 963 05 8618 4

Langacker, Ronald W., Cognitive grammar: A basic introduction. Walter de Gruyter, Berlin, 2008. (Részletek.)

Tolcsvai Nagy Gábor, Bevezetés a kognitív nyelvészetbe, Osiris Kiadó, Budapest, 2013. (Részletek.) ISBN 978 963 276 239 5

Ajánlott irodalom:

Bartos Huba (szerk.), Új irányok és eredmények a mondattani kutatásban. Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXIII. (Részletek.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 2013. ISBN 978 963 05 9043 3

Evans, Vyvyan – Green, Melanie, Cognitive Linguistics: An Introduction. Part III. Cognitive Approaches to Grammar. Edinburgh, Edinburgh University Press, 2006: 471–774. ISBN-13: 978-0805860146

Halliday, Michael A. K., An Introduction to Functional Grammar. Second edition. Edward Arnold, London, 1994. (Részletek.) ISBN 0-340-57491-7

Havas Ferenc, Mondatszerkezeti tipológia a szinkrónia és a diakrónia egységében. In: Ladányi Mária – Hrenek Éva (szerk.), A szerves-dialektikus nyelvelmélet és hatásai. Tanulmánykötet Zsilka János professzor (1930–1999) tiszteletére. ELTE Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Budapest, 2016: 195–206. ISBN 978 963 463 843 8

Ruiz de Mendoza Ibáñez, Francisco José – Peña Cervel, M. Sandra (eds.), Cognitive Linguistics: Internal Dynamics And Interdisciplinary Interaction. Walter de Gruyter, Berlin, 2005. (Részletek.) ISBN 10: 3110186179 / ISBN 13: 9783110186178

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Kötelező irodalom:
